

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

1956-yil 4-yanvardan chiqqan boshlagan

ADABIY-BADIIY, MA'NAVIIY-MA'RIFIY, IJTIMOIIY GAZETA

2021-yil 30-iyul / № 31 (4638)

«ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ» КЎКРАК НИШОНИ ТАНТАНАЛИ ТОПШИРИЛДИ

Давлатимиз миллий сийёсатининг энг муҳим, устувор йўналишларидан бири барча миллатларнинг раванки учун тенг шароит ва имконият яратиш, миллатлараро муносабатларни уйғунлаштиришдир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга йўллаган бу йилги Мурожаатномасида жамиятимизда миллатлараро тўғувлик, диний бағрикенглик муҳитини мустаҳкамлаш борасидаги ишлар изчил давом эттирилишига алоҳида эътибор қаратиб, юртимизда 30 июлни «Халқлар дўстлиги куни» деб белгилашни таклиф этди. Шунингдек, давлатимиз раҳбарининг «Халқлар дўстлиги» кўкрак нишонини таъсис этиш ҳақидаги ташаббуси ҳам қўллаб-қувватланди.

30 июль — Халқлар дўстлиги куни муносабати билан Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари кўмитасида «Халқлар дўстлиги» кўкрак нишонини мукофотланганларга тантанали топшириш маросими қарорини қилдирилганга қатъий риоя этган ҳолда бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 1 июндаги тегишли

қарорига асосан кўкрак нишони билан юртимизда яшаётган барча миллат ва элатларнинг вакиллари ўртасида миллатлараро дўстлик ва тўғувлик муҳитининг мустаҳкамлашига муносиб ҳисса қўшган, миллий маданий марказлар ва дўстлик жамиятлари фаолияти самарадорлигини ошириш борасида фидокорона меҳнат қилган, шунингдек, хорижий мамлакатлар халқлари билан дўстлик ва ҳар тарафлама ҳамкорликни ривожлантиришда самарали натижаларга эришган маҳаллий ва хорижий давлат органлари ходимлари, нодавлат ношарикорат ташкилотлари, тадбиркорлик субъектлари, ижтимоий соҳа ва оммавий ахборот воситалари вакиллари, чет элдаги ватандошлар тақдирланиши кўзда тутилган.

Кўмита раиси Рустамбек Курбанов юксак мукофотга сазовор бўлганларни самимий мураббад этиб, бугун юртимизда 130 тандан ортқ миллат ва элат, 16 та диний конфессия вакиллари ҳамжиҳатликда, бир оила фарзандидек яшаб, мамлакат тараққиётига муносиб ҳисса қўшаётганини таъкидлади. Қолаверса, республикамизда таълим 7 тилда — ўзбек, қорақалпоқ, рус, тожик, қозок,

киргиз ва туркман тилларида олиб борилади. Бугунги кунда 12 тилда телекўрсатув, 13 тилда радиоэшиттиришлар эфирга узатишмоқда.

Президентимиз таклифи билан бу йил мамлакатимизда биринчи марта ўтказилган «Халқлар дўстлиги куни» диёримизда миллатлараро тўғувликни таъминлаш, халқлар ўртасидаги дўстлик ва биродарлик алоқаларини аянда мустаҳкамлашга замин яратди. Дунёдаги кўзга кўринган атоқли олимлар ва давлат арбоблари кўпмиллатли ва кўп маданиятлик жамиятларини оқилона бошқариш соҳасида Ўзбекистон тўплаган ўзига хос тажриба дунёдаги қатор давлатлар учун ибрат бўла олишини яққол таъкидламоқда.

Тадбирда кўмита раиси ўринбосари Валерий Тянь бугунги тақдиримизда давлат мамлакатлар ва халқлар ўртасида дўстлик ҳолатларини тараннум этиш, ривожлантириш нақадар муҳим масала эканлигини қайд этди.

Байрам тадбирида юртимизда миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлашда кўшган ҳиссаси учун медиа тузилмаларнинг вакиллари, дўстлик жамиятлари фаоллари ва ҳамкор ташкилотлар ходимларидан бир гуруҳига мукофотлар топширилди.

— Бугунги мураккаб даврда бизнинг куч-қудратимиз дўстлик ва ахилликда экани яна бир қарра яққол сезилмоқда, — деди Қозғистон Республикаси «Дўстлик» ўзбеклар этномаданий жамоат бирлашмалари раиси Икром Ҳошимжонов. — Дўстлик, ҳамжиҳатликдек бебаҳо неъматни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш бизнинг бурчимиздир. Айни пайтда Ўзбекистонда миллатлараро тўғувликни асраш борасидаги эзгу ишлар алоҳида эътирофга лойиқдир.

Назokat УСМОҢОВА,
ЎЗА мухбири

ШЕЪРИЙ ЛАҲЗА

ЧҶКҚИ

Тонг ухлар. Сукунат. Шамол ҳам жимдир.
Кавказ тоғи сари чоғладим ўзни.
Тош қотдим. Чўкқига лавҳ қадаб қимдир
Ёзбиди: «Севинглар, бир-бирингизни...»

Худо суйган қай бир бандаси ёзди?
Тўхтаб, олиб қочманг кўз қирингизни.
Бизнинг телбалликлар дунёни бузди,
Одамлар, севинглар бир-бирингизни!

Меҳр — муз. Қалб — қаҳр. Қабоҳат — очун...
Зарра қум қадридан арзондир кўзёш...
Юракда қатра нур уйғотиш учун
Узилиб тушсинми фалақдан қуёш?

Энам дер: «Нафс — фитна. Гилам остидан
Чикса вайрон этар уй тўрингизни.
Омон қолмоқ учун унинг дастидан,
Болаларим, севинг бир-бирингизни.»

Кўз тўймас. Осмону ер талашамиз.
Шу ер ютмаганми Доро, Чингизни?
Хатто ўлмай туриб гўр талашамиз...
Одамлар, севинглар бир-бирингизни!

Жонимни топшириб тошу хасларга,
Чўкқига тирмашдим чирт юмиб кўзни.
Чикдим. Пастда хайрон боққан касларга
Қичқирдим: «Севинглар бир-бирингизни!»

Қичқирдим! Майсалар дод солди ростдан,
Тўфонлар чинқириб отди денгизни.
Тоғлар ҳайқирдилар — ёрилди осмон:
«Одамлар, севинглар бир-бирингизни!»

Одамлар севинглар бир-бирингизни!»

Кўчкор НОРҚОБИЛ

ДИЛДОШЛИК САОДАТИ

Шоир Чўлпон «Халқ денгиздир, халқ тўқиндир, халқ кучдир» мисралари билан бошланган машҳур «Халқ» номли шеърини «Бутун кучни халқ ичидан олайлик, Кучок очиб халқ ичига борайлик!», деган давлаткор сатрлар билан тугаллайди... Яқинда «Адабиёт» нашриётида чоп этилган Ўзбекистон халқ шоири Сирожиддин Саййиднинг «Элдошларим, дилдошларим» номли янги китобини кўлимга олиб, тўғриси, салкам бир аср нардан хали шу кунга довуруқ садо бериб турган чўлпонона чақирикни эсладим. Китобда шоирнинг янги шеърлари, адабий мақолалари ҳамда суҳбатлари жамланган бўлиб, уларда халқона пафос ва давр нафаси сезилиб турибди. Зотан, ижод аҳли — шоир ва ёзувчилар халқ дарду дилини, кўнгил манзараларини, орзу-истакларини шукроналик туйғуларини бадий ифодалар экан, уларга ҳам адабиёт муҳиблари, кенг ўқувчилар оммаси, шоирнинг ўзи айтмоқчи, «факат халқ баҳо беради, факатгина халқ ҳакам»лик қилади, албатта. Маълумки, С.Саййид ижодида Ватанини ардоқлаш, ишк-мухаббат, бирдамлик, қадим Туронзамин тупроғи, улғулар билан гурурланиш хис-туйғуларининг шеърый талқини етакчилик қилади.

Қадим Туронзамин — суронзамин бу,
Гоҳ тўфон, гоҳида бўронзамин бу,
Оху афгонлари кўкларга етган,
Асрий офатларни кўргон замин бу.
Дашту саҳролари чексиз уммоним,
Қадим Туронимсан, буюк Туроним.

Бир лаҳзада хаёлан «мозийларга боқиб» санъати шоирларга хос. Бунда тасаввур тафаккурга қувват беради, тафаккур тасаввурни тизимга солади ва шоир ўз ўқувчисига хазрати Нух замонларини «Хазрати Ёфасдан тарқалган миллат» тарихининг шеърый харитасини тақдим этади. Табиийки, бунда Алломишлар мардлиги, «Ота Кўркулардан қолган китоблар», Манасларнинг полволлиги, Шайх Кубролар ватанпарварлиги, Мангубердиларнинг мангу қалқонлиги, Амир Темурлар шону шухрати, Навоийлар бунёд этган маънолар эҳроми ва улар ассоциацияси орқали бир қатор адабий тимсоллар ўқувчи кўз олдига намоён бўлади:

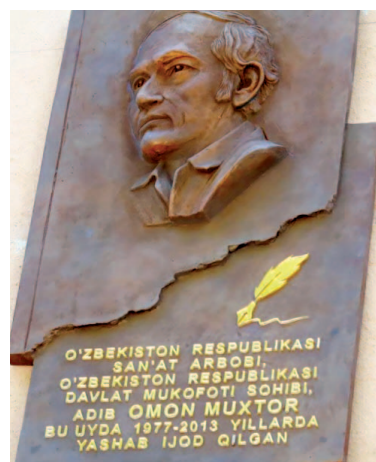
Факат бир йўл бордир — нажотга элтар:
Миллатлар, давлатлар, эллар, элатлар
Ахллашиб, дўстлашиб, қадронлашиб,
Бирлашиб оламни обод этсалар...
Олам аҳли билан сайру жавлоним,
Давру давронимсан, буюк Туроним.

▶ 2

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Омон Мухтор таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан адиб яшаб, ижод қилган уйга ёдгорлик лавҳаси ўрнатилди.

ТАДБИРЛАР, ТАҚДИМОТЛАР, ЯНГИ НАШРЛАР

Хотира барельефининг очилиш маросимида Ўзбекистон Бадий академияси аъзолари, таникли ёзувчи, шоирлар, адибнинг шоғирдлари ва оила аъзолари иштирок этди. Тадбирда сўзга чиққанлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 27 майдаги фармойиши мазмун-моҳияти ҳақида тўхталиб, Омон Мухтор ижодининг муҳим жиҳатларига эътибор қаратдилар. Адиб хотирасини абадийлаштириш ҳамда унинг бой адабий меросини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб қилиш бугунги кундаги устувор

вазифалардан бири эканлигини алоҳида таъкидладилар.

— Ёзувчини ҳаётлигида кўрган бўлмасам ҳам шеърлари, асарлари орқали унинг ички ва ташқи дунёсини ўрганиб, сиймосини яритишга ҳарқат қилдим, — дейди ёдгорлик

муаллифи Оллаберган Аллаберганов. — Ўрганиш жараёнида шунга амин бўлдимки, Омон ака ҳаётини борича севадиган одам бўлган экан. Ижодига ҳам ҳаёт нафаси уфуриб туради.

Дарҳақиқат, таникли шоир ва носир Омон Мухторнинг бизга қолдирган адабий мероси салмоқли. Унинг биринчи «Чорлар қуёшли йўллар» шеърый тўплами 1966 йилда чоп этилган. Шундан сўнг у шоир, хикоянавис, қиссанавис, романнавис сифатида йигирмадан ортқ китоб нашр

ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИДАН

этирган. Адибни яқиндан билладиган ёзувчи, шоирлар ҳамда оила аъзолари хотира

барельефи пойига гуллар қўйиши.

Руминиянинг «Мустақил газетаси» ҳамда 6 сайти шоира, «Китоб дунёси» газетаси бош муҳаррири Хосият Рустамованиннг туркум шеърлари ва кундалиқларини румин тилида эълон қилди. Ушбу нашрлар шоира ижоди ҳақида батафсил маълумот берди.

— Николай Лабиш ва Михай Эминескунинг румин шоирлари экани хотирадан кўтарилган экан, — деди шоираниннг ўзи

ижтимоий тармоқда берган интервьюсида. — Уларнинг кўп-лаб шеърларини Фароғат Камол таржимасида ўқиб, яхши кўрдим.

Донецк шаҳрида нашр этиладиган «Автограф» адабий журналининг июль-август сонидида ҳам 9 нафар ўзбекистонлик ижодкорнинг асарлари эълон қилинди. Жумладан, Рустам Мусурмон, Николай Ильин, Иброҳим Йўлдошев, Хуршид Дўстмуҳаммад, Лукмон Бўри-далиқларини румин тилида эълон қилди. Ушбу нашрлар шоира ижоди ҳақида батафсил маълумот берди.

УЮШМАГА ЯНГИ АЪЗОЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида 30 июль — Халқлар дўстлиги куни муносабати билан юртимизда яшаб ижод қилаётган 14 нафар турли миллат вакиллари бўлган ижодкорлар уюшма аъзолигига қабул қилинди.

ни мустаҳкамлашда ҳисса қўшаётган ижодкорларнинг уюшма аъзолигига қабул қилинганлиги билан қутлади.

Маълумки, юртимизда рус, қозок, тожик, қорейс каби қатор миллатлар ахил ва иноқликда яшамоқда. Қардош

миллатларга мансуб ижодкорларнинг бадий асарлари мунтазам нашр этилмоқда ва ўз ўқувчиларини топаётир. Давлатимиз томонидан, миллати, динидан қатъий назар, барча фуқаролар учун тенг шароитлар яратилган. «Халқлар дўстлиги куни»ни белгилаш ва кенг нишонланишида ҳам халқимизга хос бағрикенглик ва азалий дўстлик гоёлари ўз ифодасини топган.

Учрашув сўнггида уюшма аъзолигига қабул қилинганлар ўзларининг дил сўзларини изҳор қилиш баробарида турли тилларда ёзилган ижод намуналаридан ўқиб беришди.

Шухрат АЗИЗОВ